

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla XX. Nullus pluribus uti defensionibus prohibetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

NOTA aliquando non modò culpæ reum, sed etiam irregularem fieri, qui se impertinentibus immiscet. Casus est, si clericus, vel monachus in sacris constitutus chirurgiam exerceat per incisionem, vel ustionem. *c. sententiam. Ne clerici, vel Monachi. c. Tua nos. de homicid. Vbi Gloss. Abb. Covarr. Part. 2. Clem. §. 4. num. 9. Mol. Tract. 3. disp. 75.*

Avila disp. 6. sect. 1. dub. 2.

Excipe necessitatem, in quâ juris naturalis obligatio actum purificat. Aliis enim deficientibus ad opem ferendam indigenti, clerico vel regulari artis perito curatis permittitur, etiam per ignem, & novaculam. *Navarr. c. 25. n. 110. San. h. l. 6. Moral. c. 14. n. 18. Laym. l. 3. tr. 3. Part. 3. c. 10.*

REGVLA XX.

Nullus pluribus uti defensionibus prohibetur,

I. **C**onformis est Regula 43. I. C. in tit. *Nemo ex his, qui negant se debere, prohibetur etiam aliâ defensione uti, nisi lex impediât.* Etenim defensio juris naturalis est. *l. ut vim. tit. de iust. & iur.* Et jus naturale est favorabile. §. *penult. tit. de iur. natur.* Item, quia seu præter spem, & expectationem tractus ad iudicem respondere cogitur, paratus, & imparatus. *V. Casus amiel in Theol. fundam. n. 606.* Exempla habes apud Glossam plura. *Primò* Episcopus A. prændit Ecclesiam B. jure communi subjectam sibi esse: remque deducit ad iudicium Archiepiscopi. Capitulum Ecclesiæ B. pro defensione sua opponit primò immunitatem, & privilegium, deinde etiam præscriptionem. Ecce duas defensiones. *Secundò*, Titius Casum accusat de debito 1000 aureorum. Casus respondet, se nihil debere, sed transactionem de eo debito factam esse. Replicat Titius 1. transactionem illam nullam fuisse. 2. quòd

is, cum quo facta est transactio, fuerit servus transigentis. *Tertiò* in *c. Quisquis 24. q. 1.* Augustinus à Vincentio Donatista accusatus, quòd fugitivos reciperet, respondit adserendo plures causas, puta, quia abjiciendi non sunt, sed tolerandi, quos emendare non possumus: præterea propter paleam area non est deserenda, neque grex Christi idèò deserendus, quòd aliqui in eo hædi reperiuntur. Plura apud *Dynum.*

II. *Amplia 1.* ut locum habeat in exceptionibus diversis, imò contrariis. Nam qui negavit homicidium, convictus de eo excipere potest, se ob necessariam sui tutelam fecisse. Monet tamen *Causus*, non permittendum, ut simul duæ contrariæ exceptiones offerantur, sed ut successivè id fiat. *V. Gaill. de pace publ. l. 1. c. 18. n. 6. Amplia 2.* ut valeat etiam in diversis instantiis, modò dolus absit, non reservando exceptionem peremptoriam in aliud tempus, ut actori expensæ crescant. *Amplia 3.*

plia 3. ut valeat etiam post litem contestatam, quicquid reclamant aliqui, falso prætendentes hic æqualitatem seruandam in actore & reo. Actori enim non permittunt leges intendere simul duas actiones, quamvis habeat, sed ex pluribus eligere debet, quã experiri velit, in eaq̃ue persistere usque ad decisionem litis. Cum enim in potestate illius sit, quando instituere velit actionem, tempus habet cuncta explorandi, quæ ad rem facere possunt: quod reus non potest, qui repente ad iudicium trahitur, non relicto spatio ad præmeditandum. *l. cuius bonis. tit. de curatore furiosi. Gall. de arresto c. 15. n. 16.*

III. Obj. 1. In *c. Veniens de præscript. Innoc. III.* cum, qui de privilegio excepit, & non obtinuit, ad præscriptionis exceptionem confugere non posse dicit.

R. Per impetrationem privilegii præsumitur renuntiatum esse præscriptioni, adeoque non admittitur exceptio. Alioqui utramque exceptionem privilegii nimirum, & præscriptionis, vel simul, vel separatim opponi posse liquet ex *c. cum persona 7. de privil. & c. Auditis 15. de præscript.*

Obj. 2. Contraria allegans audientis non est, ex Reg. I. C. 148. *Vbi re pugnancia inter se in testamento inveniuntur, neutrum ratum est.* quod exemplificari per Gloss. in *l. si Titius tit. de conditionibus institutionum* ait Decius.

R. Legem illam actori positam esse magis, quàm reo. *l. i. C. de furt.* quod minus Actori, quàm reo indulgendum videtur: cum hic de damno vitando, ille verò de acquirendo lucro decertet.

Vnde quamvis causam obtineat contra Actorem, communiter nullum detrimentum illi infert; ipse autem sine damno suo nunquam succumbit.

Obj. 3. Species quædam exceptio nis est appellatio, sed appellanti non licet contraria allegare. *l. pen. §. Sed si alius. tit. quando appelland.*

R. Qui appellat non jam rei amplius, sed Actoris personam sustinet, Actori autem ne quidem in primâ instantiâ plures exceptiones permittuntur; multò minus ergò in posterioribus.

Obj. 4. si quis neget aliquid sibi testamento relictum esse, & vincatur relictum esse, non audietur postea, si excipiat testamentum non fuisse legitimum. Pari modo si socer neget, dotem à se promissam, & convictus de mendacio excipiat, se conveniri non posse, nisi in quantum facere potest, non audietur, nec ad evitandam plenam solutionem, alia exceptione uti poterit. *l. sunt cum seqq. tit. de re iudic.*

R. Sic à jure constitutum esse prudenter, ut nemo fiduciam ponat in verbis mendacibus. Si quis igitur contra veritatem, & conscientiam suam ausus fuerit negare, quod scripsit, aut promisit, à se scriptum, vel promissum esse, meritò amittit privilegium aliàs concessum.

Obj. 5. In *c. Imputari de fid. instrum.* rejicitur ille, qui scripturas contrarias produxit, cum prævidere potuerit, utra sibi utilior foret: & Glossa ibi etiam de indirectè contrariis explicat.

R. Eodem tempore, ut monui *n. 2.* contrariæ exceptiones non sunt proponendæ

L

nendæ

nendæ quæ se mutuo interimunt. At si interjecto aliquo tempore id fiat, excusari poterit reus, ut qui non habuerit tempus præmeditandi, & singula investigandi.

Ex dictis patet solutio ad quæstionem à *Franc. March. decis. 277.* propositam, an valeat statutum, seu stylus

Curie S. Marcellini, quo non nisi tres exceptiones admittuntur, solutionis, novationis, & falsitatis. Cùm enim Regulæ præsentis, & Iuri communi adverteretur, non potest habere locum, nisi apud eos, qui communi suffragio illud approbant, & in mores suos inducere satagunt.

REGVLA XXI.

Quod semel placuit, amplius displicere non potest.

I. **S**upra videtur ex *c. Nulli 8. de Select. & c. Per tuas, 10. de probationibus.* Consonat illa quoque, mutare consilium quis non potest in alterius detrimentum. infra *Reg 33.* Nimirum, si jus illi acquisitum sit, quod tali mutatione læderetur. *Caramuel in Theol. fundam. n. 608.* Intentio igitur Regulæ est, commendare firmitatem, & constantiam in actionibus, consiliis, cæptis, ac potissimum in pactis, & conventis ad evitandas offensiones animorum, diffidentiam, & discordiam, quæ nasci ex levitate solent. Alemannica vocari posset. Huic enim genti semper culta fides, & constantia juxta illud

Fallere promissis turpe est, mens consona labris

Ficta colorata fugiat mendacia lingua. V. Auban. l. 3. c. 12.

Non ita tamen inhærendum credimus primis voluntatibus, ut in nullo eventualiter liceat: cùm usus doceat, diem posteriorem prioris magistrum, ac correctorem dici, & vulgò jam notum illud est, *διόραται ὁ ὀφθαλμὸς.* Vbi igitur

causa rationabilis sese offeret, non erit prohibitum à priori consilio, vel contractu rescilire, ut postea melius explicabitur:

II: **A**mplia 1. ut locum habeat in Magistratu respectu subditorum, domino respectu servorum, marito respectu uxoris, & similibus, qui in altiore gradu constituti ob disparitatem status communibus uti legibus aliquando detrectant. Nam si quid pacti fuerint cum subiectis sibi, pro libitu rescindere, aut pœnitere non debent. 2. etiam in supremo Principe. Hic enim si contractui renunciare pro libidine voluerit, non inveniet deinceps, qui inire cum illo pactum velit. Nihil vetat tamen, quin certis de causis mutare voluntatem suam, & non tantum promissis suis non satisfacere, sed etiam privatorum dominia auferre liceat. *l. Item si verberatum. tit. de rei vendit. l. 1. c. 3.* ut valeat etiam in hæredibus. Nam si in alienationem bonorum maternosum pater consensit, filius retrahere non potest, licet hæres sit, imò